

Afdeling for Børn og
Grundskole

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5302
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Referat af møde i følgegruppen for inklusion 16. august 2012

11. oktober 2012

Sags nr.:

013.46L.391

1. Indledning

Formand for følgegruppen, Arne Eggert (AE), afdelingschef, Afdelingen for Børn og Grundskole, indledte mødet med at udtrykke tilfredshed med etableringen af dette forum, og at han gerne vil understrege og opfordre til, at alle bruger følgegruppen til at tale om de udfordringer, der er.

Til det udsendte oplæg om rammerne for følgegruppen var der én bemærkning. Skolelederne foreslog, at Inklusionsrådgivningen bør være medlem af følgegruppen. En repræsentant fra Inklusionsrådgivningen deltager fremover.

2. Status på inklusionsinitiativer.

Der var generel tilfredshed med oversigt over inklusionsinitiativer. Oversigten bør være offentlig, så vi kan skabe overblik og synliggøre, hvad vi gør for at skabe de bedst mulige rammer for inklusion. Det vil være hensigtsmæssigt at udbygge/dele oversigten med information om afsluttede projekter og at indføre en kategorisering af oversigten ift. hvilke niveauer, initiativerne er rettet mod.

MBU afklarer, hvordan oversigten kan publiceres og kategoriseres, men opfordrer medlemmerne til at sprede denne viden via deres netværk og hjemmesider. MBU vil sørge for at opdatere med jævne mellemrum. Der er også mulighed for at sprede denne viden via Inklusionsrådgivningen samt Nationalt Ressourcecenter for Inklusion og Specialundervisning.

Kommentarer fra de enkelte medlemmer

Dorrit Bamberger, Skolelederne: Skolelederne vil gerne tilføje til oversigten, at de har et projekt i regi af Videncenter for Velfærdsledelse om ledelse af inkluderende læringsmiljøer i 4 kommuner.

Lars Qvortrup fra Danske Universiteter: Universitetsrepræsentanterne vil gerne bidrage med igangværende forskning samt samarbejdsprojekter med kommunerne. Flere ph.d.'er i gang på området.

Bjørn Hansen, DLF: Der er generelt mange kommuner, der er i gang på godt og ondt. Der er behov for at styrke handleplaner for arbejdet med inklusion. Meget få steder er kredsene involveret. AE: Det sætter vi fokus på gennem regionale møder i samarbejde med KL, DLF og MBU.

Hanne Bertelsen, KL: KL arbejder på et udspil, som formentlig vil sætte fokus på, hvordan vi kan arbejde med at skabe et nyt mindset omkring folkeskolen.

Ole Steen Nielsen, NVIE/Professionshøjskolerne: Timing for ministeriets gratis tjek af inklusionsindsatsen er dårlig (i august). Husk at spørge kommunerne inden.

3. Temadrøftelse: Inklusion som et nyt syn på folkeskolen.

a) Oplæg ved Lars Qvortrup (LQ), professor ved institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet om inklusionsbegrebet (se slides).

Introduktion af et to-dimensionelt inklusionsbegreb samt et kort rids af, hvordan vi har ændret opfattelsen af relationen mellem skolen og eleverne til, at det nu er skolen, konteksten, der skal ændre sig, så der bliver plads til eleven – og ikke omvendt.

LQ arbejder med data fra LP-skolerne. Disse data viser, at det er muligt at inkludere flere samtidig med, at man forøger det gennemsnitlige læringsudbytte.

b) Drøftelse med udgangspunkt i flg. spørgsmål:

- *Hvilke udfordringer er der ved det 3-delte inklusionsbegreb (tilstedeværelse, deltagelse, læring)*
- *Hvordan balancerer vi de forskellige argumenter for inklusion (politisk, økonomisk, pædagogisk, etiske argumenter)?*
- *Hvordan imødekommer vi barnets individuelle behov på samme tid med, at vi tager udgangspunkt i fællesskabet?*

Opsamling af drøftelse 1

Læring er centralt for inklusionsarbejdet og skal indgå som et element i inklusionsbegrebet. Enighed om, at forskellige fællesskaber skal i fokus – både formelle og uformelle. Det giver LQs to-dimensionelle forståelse mulighed for. Den psykiske dimension, dvs. den oplevede inklusion, er vigtig.

Kommentarer fra Lars Qvortrup efter mødet (se også slides)

LQ har efterfølgende rettet i modellen, så der tales om formelle, lærerstyrede læringsfællesskaber (undervisning).

Manchester-definitionen er et godt policy-instrument, fordi den sikrer fokus på uddannelsessystemets mål, men inklusion handler om deltagel-

se, ikke udbytte. LQ peger på følgende mangler ved Manchester-definitionen:

- 1) mangler den psykiske dimension (hvilket følgegruppen også påpegede) og
- 2) mangler fokus på det, som foregår uden for skolen – de andre fællesskaber. LQ har erfaring med, at lærere kan bruge den todimensionelle model til at sikre fokus på om et barn trives uden for skolen.

c) Oplæg ved Ingelise Andersen, Skole og Forældre samt Karen Il Wol Knudsen, Danske Handicaporganisationer om kommende de informations- og holdningskampagner.

Skole og Forældre er i samarbejde med **Det Centrale Handicapråd** ved at tilrettelægge en kampagne **”Når alle er forskellige, er ingen anderledes”** omkring holdning til inklusion hos forældrene via skolebestyrelserne.

De arbejder konkret med, hvordan de via skolebestyrelsen kan klæde forældrene på til at håndtere inklusion fx ved, at skolebestyrelsen formulerer principper for inklusion og inddrager forældrene og klæder dem på til målrettet problemløsning. De arbejder kulturforandring og ønsker at vi helt går væk fra at tale om ”den almene skole”.

Vigtigt med god dialog mellem skoleledelse og skolebestyrelsen for at få opbakning fra forældrene. De oplever, at systemet lukker sig ift. inklusion og udelukker lærere og forældre fra beslutninger/drøftelser.

DH er ved at planlægge kampagnen **” Skolens fællesskab er for alle”**. DH tilrettelægger en proces, der har til formål at sætte fokus på holdning til inklusion hos forældre og elever (se slides).

Inklusion er et mindset og handler om respekt. Inklusion er en udfordring for alle. Det handler om ”ind i øje – ind i sind”. Dialog, positive budskaber og erfaringer skal være med til at skabe et nyt mindset. DH vil udbrede kendskab til god inklusionspraksis og konkrete værktøjer.

De vigtigste elementer ift. at ændre mindset er, at møde andre, muliggøre fælles aktiviteter (fx at en elev i kørestol ikke skal køre alene til lejrskole) og gennem denne viden og erfaring at gøre fællesskabet større, respektere hinanden.

Drøftelse af flg. spørgsmål i grupper:

- *Hvad er de vigtigste 3 forhold at have fokus på, når vi skal ændre mindset omkring folkeskolen?*
- *Hvad kan I som organisationer konkret gøre for at skabe et nyt mindset?*

Opsamling af drøftelse 2

I grupperne blev der blandt andet drøftet flg.:

- Skolelederens afgørende rolle samt rollefordeling mellem skolebestyrelse og skoleledelse.
- Den udfordring, det er, at hverdagens situationer kun giver inklusion én chance, mens det virkeligheden er en langsigtet og kontinuerlig proces. Lystrupskolen, hvor flere forældre mødte ministeren og meddelte, at de nu tog deres børn ud af en skole, er et eksempel på udfordringen.
- Vigtigheden af at konkretisere vores mål til hverdagsituationer
- Vigtigheden af at udbygge kompetencer og sætte eksisterende viden i spil.

4. Evaluering af mødeform og afrunding

Der var generel tilfredshed med mødeform og indhold. Diskussionerne var af en passende længde. Generelt var der et ønske om at få mere information om, hvad der foregår – forskning, viden, gode/dårlige erfaring samt at få mulighed for at drøfte udfordringer.

Oversigten over initiativer giver mulighed for at tænke samarbejde og netværk.

MBU opfordrede alle til at byde ind med emner til dagsorden til møderne.

Derudover var der en kommentar om, at referatet er rigtig nyttigt, men det vil være fint, hvis mødernes indhold gøres formidlingsvenligt, så det fx kan videreformidles.

MBU lovede at orientere om forskningskortlægningen på næste møde den 30. oktober 2012.

Specialskoleleder Jesper Juel Petersen fra Samrådet for Specialskoleledere udleverede papir om Fri-modellen - en anekdotisk og fragmentarisk introduktion til en pædagogisk samarbejdsmodel med et systemisk anerkendende udgangspunkt.

Besøg fra Inklusionsrådgivningen

Besøg fra det nyetablerede rådgivningsteam for inklusion, Inklusionsrådgivningen, i alt 7 konsulenter med forskellige profiler samt en daglig leder. Teamet havde første arbejdsdag 15. august 2012.

Følgegruppemødet sluttede med, at ministeriet var vært ved et uformelt arrangement.